

ULOGA RIZIKA U PREDUZETNIČKOM PONAŠANJU

RIZIK U PREDUZETNIŠTVU

- Šta je zapravo rizik?
- Rizik – izazov ili smetnja

Izbor rizičnije ili konzervativnije odluke zavisi od:

- atraktivnosti svake pojedinačne mogućnosti;
- vjerovatnoće (ne)uspjeha koju svaka opcija nagovještava
- nivoa gubitaka koje je preduzetnik spreman da podnese;
- stepena do kojeg napor preduzetnika mogu da minimiziraju vjerovatnoću neuspjeha, tj. maksimiziraju vjerovatnoću uspjeha.

RIZIK U PREDUZETNIŠTVU

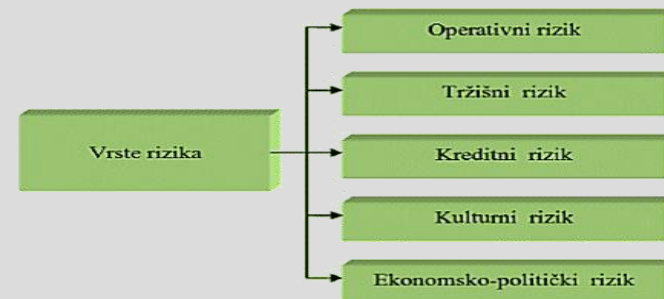
- Rizik determinišu tri ključna faktora:
 - a) rizični događaj;
 - b) vjerovatnoća događaja;
 - c) veličina uspjeha.

- Knight pravi razliku između rizika i neizvjesnosti
- Rizik – događaj sa objektivno utvrđenom vjerovatnoćom
- Neizvjesnost – događaj sa nepoznatom vjerovatnoćom

VRSTE RIZIKA

VRSTE RIZIKA

➤ **Operativni rizik** nastaje usled:

- nedostatka preduzetničkih znanja i vještina
- nedovoljnog razumijevanja tržišne dinamike
- nedovoljne pristupačnosti konsultantskim uslugama i informacionim sistemima
- slabog razumijevanja i pripreme biznis plana

VRSTE RIZIKA

➤ **Tržišni rizik** nastaje usled:

- Nepredvidivih inflatornih kretanja i promjena kursne stope
- Neadekvatne infrastrukture
- Ponašanja potrošača prilikom kupovine robe iz uvoza
- Smanjenja tržišta usled pojave novih konkurenata
- Nedostatka jeftinih i pouzdanih pristupa kreditima i pogrešnog izbora poslovnih partnera
- Sive ekonomije

VRSTE RIZIKA

- **Kreditni rizik** – rizik od neispunjenja ugovorne obaveze ili nesolventnosti
- **Kulturni rizik** – neusklađenost ponude preduzetnika sa vrijednostima, uvjerenjima, običajima i stavovima potrošača date ekonomske zajednice
- **Ekonomski i politički rizik** (oskudica finansijskih izvora sredstava, nedostatak „know-how“, poteškoće privlačenja investitora, loša transportna i komunikaciona infrastruktura, komplikovana administracija, loša kupovna moć stanovništva...)

UPRAVLJANJE RIZIKOM

➤ Proces minimiziranja rizika obuhvata:

- Identifikaciju rizika
- Analizu i procjenu rizika
- Planiranje reakcije na rizik
- Kontrolu primijenjene reakcije na rizik

Postoje različiti načini 'postupanja sa rizikom':

- Izbjegavanje rizika
- Smanjenje ili ublažavanje rizika
- Prihvatanje rizika
- Prenosjenje rizika

GLOBAL ENTREPRENEURSHIP INDEX 2019

Country	GEI 2019 lower limit	GEI 2019 upper limit	GEI 2019	GEI Rank 2019	GEI Rank 2018	Country
United States	80.5	93.2	83.6	1	1	United States
Switzerland	74.0	90.3	80.4	2	2	Switzerland
Canada	75.0	85.8	79.2	3	3	Canada
Denmark	69.2	89.5	77.8	4	6	Denmark
United Kingdom	73.4	81.6	75.5	5	4	United Kingdom
Australia	66.8	79.4	74.3	6	5	Australia
Iceland	62.6	83.3	74.2	7	7	Iceland
Netherlands	64.7	80.0	73.7	8	11	Netherlands
Ireland	64.6	77.9	73.1	9	8	Ireland
Sweden	64.5	76.0	68.5	10	9	Sweden

Crna Gora se nalazi na 57. mjestu, sa GE indeksom 31,8

